

პარლამენტმა მხარი დაუჭირა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ცვლილებებს, რომელიც საპენსიო სააგენტოს მართვის წესებში ცვლილებებს ითვალისწინებს.

საპენსიო ფონდის მმართველობითი საბჭოს წევრთა არჩევა და გათავისუფლება პრემიერ მინისტრის დაქვემდებარებაში გადადის და პარლამენტის როლი გამორიცხება, რითიც სუსტდება საპენსიო სააგენტოს დამოუკიდებლობა და მასზე ზედამხედველობის შესაძლებლობა, რაც მნიშვნელოვანი გარანტიაა ფონდში მობილიზებული თანხების ეფექტური მართვისთვის.

კანონი, ინიციატივა

პროექტი: „დაგროვებითი პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ და თანმდევ პროექტები

ინიციატორი: საქართველოს მთავრობა

კანონის ანოტირება

განმარტებითი ბარათში თანახმად პროექტის შემუშავება განპირობებულია საპენსიო სააგენტოს მმართველობითი სისტემის დახვეწის საჭიროებით.

კანონპროექტის თანახმად საპენსიო ფონდში შეიქმნება ახალი მმართველობითი საბჭო, რომელიც ჩაანაცვლებს მოქმედ სამეთვალყურეო და საინვესტიციო საბჭოს. მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, საინვესტიციო საბჭოს წევრებს პარლამენტი ირჩევს, ხოლო წარმოდგენილი ცვლილებით საბჭოს პროფესიონალ წევრებს პრემიერ მინისტრი დანიშნავს და გაათავისუფლებს.

ასევე, იქმნება საპენსიო ფონდის დირექტორატი, როგორც აღმასრულებელი ორგანო. მის წევრებს თანამდებობაზე დანიშნავს და გაათავისუფლებს მმართველობითი საბჭო. ცვლილებებით ასევე გათვალისწინებულია საპენსიო ფონდის ნებისმიერი საქმიანობის აუტოსრისინგზე გადაცემის შესაძლებლობას, რისთვისაც საჭირო იქნება ეროვნული ბანკის თანხმობა.

1. მმართველობითი საბჭოს შემადგენლობა და მისი ფუნქციები

საპენსიო სააგენტოს მმართველობის ახორციელებს ორი სუბიექტი:	მოქმედი ორი სუბიექტის ნაცვლად შეიქმნება ახალი მმართველობითი საბჭო
- სამეთვალყურეო საბჭო - საინვესტიციო საბჭო	
სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს საპენსიო სააგენტოს საქმიანობის ზედამხედველობას, გარდა საინვესტიციო საქმიანობისა. საინვესტიციო საბჭო განსაზღვრავს და ახორციელებს სააგენტოს საინვესტიციო პოლიტიკას.	მმართველობითი საბჭო: - განახორციელებს დაგროვებითი საპენსიო სქემის მართვას, ასევე შეასრულებს საინვესტიციო და ადმინისტრაციულ/საოპერაციო ფუნქციებს; - ექნება „სპეციალური ფუნქციები“-საინვესტიციო, რისკისა და შიდა აუდიტის ფუნქციები;

2. მმართველობითი საბჭოს შემადგენლობა

საპენსიო სააგენტოს მმართველობის ახორციელებს ორი სუბიექტი:	მოქმედი ორი სუბიექტის ნაცვლად შეიქმნება ახალი მმართველობითი საბჭო
სამეთვალყურეო საბჭო შედგება 4 წევრისგან. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები არიან: - ფინანსთა მინისტრი; - ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრი; - ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრი; - საინვესტიციო საბჭოს თავმჯდომარე. საინვესტიციო საბჭო შედგება 5 წევრისგან, რომლებსაც 5 წლის ვადით თანამდებობაზე ირჩევს პარლამენტი სრული შემადგენლობის უმრავლესობით.	საპენსიო ფონდის მმართველი საბჭო არანაკლებ 9, მაქსიმუმ კი 15 წევრისგან უნდა შედგებოდეს. 9 წევრის შემთხვევაში 1 თანამდებობრივი წევრია, ხოლო 9-ზე მეტის შემთხვევაში - 2 თანამდებობრივი წევრი. თანამდებობრივი წევრი არ შეიძლება იყოს სახელმწიფო-პოლიტიკური თანამდებობის პირი. მმართველობითი საბჭოს პროფესიონალ წევრებს ირჩევს შესარჩევი კომისია¹ და დასანიშნად წარუდგენს პრემიერ-მინისტრს. მმართველობითი საბჭოს პროფესიონალი წევრის უფლებამოსილების ვადაა 5 წელი. მმართველობითი საბჭოს პროფესიონალ წევრს ეროვნული ბანკის მიმართვის შემთხვევაში თანამდებობიდან ათავისუფლებს ან მას უფლებამოსილება უწყდება პრემიერმინისტრის გადაწყვეტილებით შემდეგი საფუძვლებით: ა) მის მიმართ კანონიერ ძალაში შევიდა სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი; ბ) სასამართლომ იგი უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარა ან გარდაცვლილად გამოაცხადა; გ) სასამართლოს გადაწყვეტილებით იგი ცნობილ იქნა მხარდაჭერის მიმღებად საქართველოს ან სხვა სახელმწიფოს კანონმდებლობის შესაბამისად და სასამართლოს გადაწყვეტილებით სხვა რამ არ არის განსაზღვრული; დ) იგი თანამდებობიდან გადადგა ან გარდაიცვალა; ე) მან დაარღვია კანონით დადგენილი მოთხოვნები ან არასათანადოდ განახორციელა მასზე დაკისრებული უფლება-მოვალეობები. ამ შემთხვევაში, მმართველობითი საბჭოს წევრის გათავისუფლება უნდა იყოს დასაბუთებული; ვ) იგი ზედმედ სამჯერ, საპენსიო ფონდის დებულებით გათვალისწინებული საპატიო მიზეზის გარეშე არ მონაწილეობდა მმართველობითი საბჭოს სხდომებში.

სხვა შივის აქტივებში ინვესტიციების ღირებულების ზრდა

საპენსიო სააგენტოს მმართველობის ახორციელებს ორი სუბიექტი:	მოქმედი ორი სუბიექტის ნაცვლად შეიქმნება ახალი მმართველობითი საბჭო
საინვესტიციო პორტფელები იყოფა სამ კატეგორიად: დაბალრისკიანი, საშუალორისკიანი და მაღალრისკიანი. დაბალრისკიან პორტფელში საპენსიო აქტივების ინვესტირება შეიძლება საბანკო დეპოზიტებში, სახელმწიფო და სარეზერვო ფინანსური ინსტიტუტების ფასიან ქაღალდებში, საფონდო ბირჟებზე ვაჭრობად სანარმოთა აქციებში. საშუალორისკიან და მაღალრისკიან პორტფელებში სხვა აქტივებშიც შეიძლება განხორციელდეს ინვესტირება, ოღონდ საშუალო რისკიანში ინვესტირების ლიმიტია 15%, ხოლო მაღალრისკიანში 20%.	დაბალრისკიან პორტფელშიც ხდება შესაძლებელი სხვა აქტივებში ინვესტირება - 15%-ის ლიმიტით (ნაცვლად 0%-ისა) საშუალორისკიან პორტფელში შესაძლებელი იქნება სხვა აქტივებში ინვესტირება - 20%-ის ლიმიტით (ნაცვლად 15%-ისა) მაღალრისკიან პორტფელში შესაძლებელი იქნება სხვა აქტივებში ინვესტირება - 25%-ის ლიმიტით (ნაცვლად 20%-ისა)

3. აღმასრულებელი დირექტორები

საპენსიო სააგენტოს მმართველობის ახორციელებს ორი სუბიექტი:	მოქმედი ორი სუბიექტის ნაცვლად შეიქმნება ახალი მმართველობითი საბჭო
სამეთვალყურეო საბჭოს ყავს ერთი დირექტორი. სამეთვალყურეო საბჭო შესარჩევი კონკურსის საშუალებით ირჩევს და თანამდებობაზე ნიშნავს, აგრეთვე თანამდებობიდან ათავისუფლებს საპენსიო სააგენტოს დირექტორს.	მმართველობითი საბჭო ეროვნულ ბანკთან შეთანხმებით, თანამდებობაზე ნიშნავს, აგრეთვე თანამდებობიდან ათავისუფლებს, საპენსიო ფონდის აღმასრულებელ დირექტორებს. საპენსიო ფონდის აღმასრულებელი დირექტორები წარმოადგენენ საპენსიო ფონდის აღმასრულებელი ორგანოს, რომელიც შედგება საპენსიო ფონდის: - გენერალური დირექტორის, - მთავარი საინვესტიციო ოფიცრის, - მთავარი რისკის ოფიცრისა და - შიდა აუდიტის უფროსისაგან. მმართველობითი საბჭო უფლებამოსილია საჭიროების შემთხვევაში დანიშნოს სხვა მიმართულების აღმასრულებელი ხელმძღვანელი დირექტორები.

4. აუტოსრისინგის მომსახურება

საპენსიო სააგენტოს მმართველობის ახორციელებს ორი სუბიექტი:	მოქმედი ორი სუბიექტის ნაცვლად შეიქმნება ახალი მმართველობითი საბჭო
არ ითვალისწინებს.	გათვალისწინებულია საპენსიო ფონდის ნებისმიერი საქმიანობის აუტოსრისინგზე გადაცემის შესაძლებლობას, რისთვისაც საჭირო იქნება ეროვნული ბანკის თანხმობა.

შეჯამება

საპენსიო სისტემის მდგრადობა ქვეყნის ეკონომიკური სტაბილურობისა და განვითარების გარანტიაა. საპენსიო ფონდში ამჟამად 5 მილიარდი ლარია მობილიზებული, რაც საქართველოს მილიონზე მეტი მოქალაქის საპენსიო უზრუნველყოფას მოიცავს. წარმოდგენილი ცვლილებები რისკებისა და დამოუკიდებლობის მიმართულებით მნიშვნელოვანია პარლამენტის მონაწილეობა თანამდებობაზე დანიშვნის პროცესში, უკან გადადგომლ ნაბიჯად უნდა ჩაითვალოს საპენსიო სააგენტოს მოქმედი მმართველობითი სისტემის შეცვლა, კერძოდ საბჭოს წევრების დანიშვნისა და გათავისუფლების საკითხის პრემიერ-მინისტრისადმი დაქვემდებარება, ეს ცვლილება ასუსტებს დამოუკიდებლობასა და გამჭვირვალობას.

რაც შეეხება ე.წ. სხვა ტიპის აქტივებში ინვესტირებისათვის საპენსიო ფონდის ლიმიტების ცვლილებას, ეს ზრდის რისკს, რომ ინვესტიციები განხორციელებული იქნება სხვადასხვა სამთავრობო პროექტებში, სადაც შესაძლოა პოლიტიკური ინტერესი იყოს და არ ემსახურებოდეს საპენსიო სისტემის მონაწილეთა ინტერესებს. მითუმეტეს იმ ფონზე, როცა მმართველობითი საბჭოს წევრების დანიშვნა პრემიერ-მინისტრის ექსკლუზიური უფლებამოსილება ხდება.

1 შესარჩევი კომისია შედგება 8 წევრისგან. შესარჩევი კომისიის წევრები არიან: ფინანსთა მინისტრი, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრი, ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრი, პარლამენტის 3 წევრი, 2 დამოუკიდებელი წევრი.